

Kázeň z ev. večerných Služieb Božích, Bratislava (Nový kostol), 13. 8. 2024, 18.00, **utorok** po 11. nedeli po Sv. Trojici, ES: 350, 233, 250, A 57, čítanie: 2. Mojžišova 3, 1 – 3 . 14n; Kazateľ 5, 1 – 6; Matúš 6, 9; **téma: Najporušovanejšie prikázanie**

2. Mojžišova 20, 7: „Nebudeš brať meno Hospodina, svojho Boha nadarmo; lebo Hospodin nenechá bez trestu toho, kto Jeho meno zneužije!“

Milí bratia a milé sestry!

Na jar v r. 1989 som druhý rok slúžil ako vojak základnej služby na západe vtedajšieho Československa. V tom čase som mal vykonať prijímacie skúšky na Slovenskej ev. bohosloveckej fakulte v Bratislave. Dátum prijímačiek sa však kryl s termínom vojenského cvičenia. Nebolo celkom isté, či sa skúšok budem môcť zúčastniť. O možnosti, že armáda ma na skúšky neuvolní, p. dekanovi fakulty napísal môj zborový farár. O jeho liste som nevedel. Pán Boh zariadil, že cvičenie skončilo skôr. Šiel som na skúšky, v tej dobe – akože ináč – vo vojenskej uniforme. Krátko po príchode na fakultu, ma na jej chodbe oslovil starší pán a poznamenal: „Pán Šefranko, tak predsa ste tu.“ Keďže som o spomenutom liste netušil som, nevedel som, prečo to onen pán hovorí a nevedel som ani to, že dotýčny je sám dekan fakulty prof. ThDr. Karol Gábriš. V hlave mi vrtali otázky: „Odkiaľ chlapík, ktorého som jakživ nevidel, pozná moje meno? Čo všetko o mne vie?“ Cítil som sa nechránený, sťa by ma onen pán mal v hrsti a bol som mu vydaný napospas.

1) POZNAŤ NIEČIE MENO, ZNAMENÁ MAŤ NAD NÍM URČITÚ MOC

Možnosť danú osobu istým spôsobom ovládať, manipulovať ňou. Spomeňme si na situáciu, keď sme v škole so spolužiakmi vystrájali a p. učiteľka povedala: „Vy vzadu, prestaňte sa baviť!“ Pomohlo to len na chvíľu. Keď však spomenula konkrétne meno: „XY, už nevyrušuj!“, tak to poväčšine zabralo. Poznať meno, značí mať nad dotýčným určitú moc. To je jeden aspekt, ktorý si chceme všimnúť pri 2. Božom prikázaní. Je tu však aj ďalší aspekt.

2) DAŤ SPOZNAŤ - OZNÁMIŤ SVOJE MENO JE ZNAKOM PRIATEĽSTVA, PREJAVOM LÁSKY A DÔVERY

Je to tak, keď nám niekto vysokopostavený dá svoju vizitku, kontakt na seba, s tým, že sa na neho môžeme s dôverou obrátiť. Alebo dodá: „Chodte za týmto človekom a povedzte, že Vás ja posielam.“ Takto nám dáva k dispozícii svoje meno – v dôvere, že túto výsadu nezneužijeme.

Druhé Božie prikázanie obsahuje oba spomenuté aspekty. Ten prvý sa súvisí chápaním mena v staroveku. **Meno nebolo iba názvom rozlišujúcim niekoho od kohosi iného, ale v ňom bola obsiahnutá sila jeho nositeľa.** Keď staroveké pohanské národy vzývali meno svojho božstva, priam magicky ho privolávali na pomoc. Kto poznal meno božstva, mohol využívať jeho

moc na požehnanie, kľatbu, alebo čarovanie. V Žalme 16, 4 čítame: „*Mnohé sú bolesti tých, čo k inému bohu sa utiekajú; krvavé obete im neprinesiem a nevezmem ich mená na pery.*“ Autor 16. žalmu vyznáva, že si nebude privolávať na pomoc pohanských bôžikov, nebude od nich očakávať pomoc.

V tomto zmysle akéhosi až magického zaobchádzania - Božie meno používať nemôžeme. Ved' Boha Biblie nemožno zachytiť, popísať, charakterizovať menom. Podobenstvom pre to, že Boha nemáme v hrsti, že On sa nami nedá spútať, nevyčerpá sa, nevyhorí, je príbeh o horiacom kríku, ktorý horel, ale nezhořel (2M 3, 2nn).

Keď Stará zmluva hovorí o Hospodinovi, spravidla používa tetragram - štyri hebrejské písmená: **JHVH**. Sú to skôr **znaky pre to nepomenovateľné, čo je pôvodcom života.** Izraelci z úcty Božie meno ani nevyslovovali. Keď narazili na tetragram JHVH, neprečítali ho ako Jahve alebo Jehova, ale namiesto toho použili slovo **Adonaj** - znamenajúce **Pán**, po našom **Hospodin**. Hospodinom, Jeho menom nemožno beztrestne manipulovať. **Vymáhať si Božím menom splnenie svojich cieľov, je zneužitie Božieho mena.**

Na druhej strane, k **Pánu Bohu sa môžeme, smieme a máme modliť. Dal nám**

poznať svoje meno. Ono tajomné „Som, ktorý som“ je možné z hebrejčiny preložiť aj ako: **„Som Ten, ktorý je s tebou“**, alebo **„Budem tu pre vás“**. Je to Boh, ktorý nás vyslobodzuje od snahy využívať Ho na naše ciele, aj od hlúpych rečí. Boh, ktorý nás v Kristovi vyviedol z otroctva hriechu. Boh, ktorý nás má rád, vždy chce naše dobro a vedie nás do dobrého cieľa. **Oznámením svojho mena nám dal veľký dar, prejavil nám nesmiernu dôveru. Je na nás, aby sme ju nezneužívali.**

Prikázanie: „*Nebudeš brať meno Hospodina nadarmo*“ je možné preložiť aj: „*Neponesieš meno - Hospodin je tvoj Boh - nadarmo, pretože* **Hospodin neočistí (nenechá bez trestu) toho, kto nesie Jeho meno nadarmo.**“

Vo svetle Novej zmluvy nie sú **najvlastnejším Božím menom** písmená JHVH, ale Ten, kto nám Boha zjavuje, kto nám Ho predstavil a umožňuje nám oslovovať Ho „Otče náš“ (Mt 6, 9), teda **Ježiš Kristus**. Kus Božieho nesieme v sebe. **Ako kresťania - „kristovci“ nesieme Jeho meno.** Božie slovo nás varuje, aby sme ho neniesli zbytočne, aby sme ho nezneužívali.

Druhé Božie prikázanie je zrejme najporušovanejším prikázáním. Najčastejšie ho porušujeme tým, že Božie meno nepoužívame - „vyradíme ho z obehu“ ako

mincu, ktorá prestala platiť. Zabúdame Bohu ďakovať (Ž 105, 1), **oslavovať Jeho meno, vyznávať ho** (Mt 10, 32), **svedčiť o ňom** (Mt 28, 19n). **Hanbíme sa za evanjelium** (por. R 1, 16). Zneužívanie Božie mena je tiež, keď **lamentujeme nad ťažkosťami vo svete, ale sami nepohneme ani prstom** (por. Jk 2, 16). „Kto vie dobre činiť a nečiní, hriech má“ (Jk 4, 17). Božie meno zneužívame aj **krivou prísahou, ľahkovážnym vyslovovaním Božieho mena, či vydávaním svojich predstáv za Božiu vôľu. Tiež uťahovaním si z Boha, keď Mu sľubujeme nápravu života, ale boj so sebou samými vzdávame** (Kaz 5, 1 - 6). K hriechom proti 2. Božiemu prikázaniu radíme aj **upaľovanie čarodejníc v Božom mene, vlastnenie a vykorisťovanie otrokov v Božom mene , nápis „Gott mit uns“ („Boh s nami“) na prackách opaskov nacistických jednotiek SS v 2. svetovej vojne, upieranie volebného práva ženám v Božom mene...**

Meno kresťan nám bolo dané v krste.

Kto toto meno nesie nadarmo, kto sa nedá Božou mocou vnútorne formovať a premieňať a tak robí evanjelium nevierohodným, tomu Boh naznačuje, že nebude očistený, omilostený, zažije pocit samoty a opustenosti. **Ved' tým, že nám Pán Boh dal poznať svoje meno, nám prejavil veľkú lásku, dôveru a priateľstvo.** Amen.

S použitím: Jan Heller (Hlubinné vrty), Ondřej Macek (Věty křesťanské víry), Jakub

*Malý, Karel Müller: (Boží kniha od Pastoral Brothers): **Martin Šefranko, evanjelický a. v. farár***